

Bron: Smals Bouwgrondstoffen

Van Bouwstoffenbesluit naar het nieuwe Besluit Bodemkwaliteit

Betreffende de te verwachten wijzigingen in dit kader hebben wij u in onze Nieuwsbrief van zomer 2007 reeds geïnformeerd. In dit nummer willen wij u een update geven van een aantal belangrijke aspecten.

Historie

Voor de inwerkingtreding van het besluit bodemkwaliteit was de regelgeving voor het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie versnipperd over het Bouwstoffenbesluit, de Vrijstellingsregeling grondverzet, de regeling klasse - indeling baggerspecie en andere regels. De regelgeving werd als complex, star en slecht handhaafbaar ervaren.

In een brief aan de Tweede Kamer (2003) heeft VROM het bodembeleid aangekondigd. Het bodembeheer moest:

- in alle beleidskaders aan de orde komen;
- duurzaam zijn; recht en plicht van zorgvuldig beheer;
- medeverantwoordelijkheid omvatten voor gebruiker en decentrale overheid;
- consistent zijn, los van productenbeleid van bouwstoffen;
- bodembreed zijn, nu ook fysisch en biologisch functioneren.

Het Besluit Bodemkwaliteit (BBK)

Het BBK stelt de milieuhygiënische randvoorwaarden voor de toepassing van grond, baggerspecie en bouwstoffen in bodem of oppervlaktewater.

Inwerkingtreding van het besluit:

Het Besluit is in werking getreden op 1 januari 2008 voor de toepassing van grond en baggerspecie op de waterbodem. Op 1 juli 2008 is het Besluit in werking getreden voor de toepassing van bouwstoffen en de toepassing van grond en baggerspecie op de landbodem

Belangrijke aspecten van het besluit:

- Het gedeelte betreffende Bouwstoffen (excl. Grond en Baggerspecie) is aanzienlijk vereenvoudigd
- Ketenverantwoordelijkheid speelt een belangrijke rol, tussenhandel en transporteurs moeten straks erkend zijn.
- Het vervaardigen, invoeren, voorhanden hebben, vervoeren en ter beschikking stellen van bouwstoffen, grond en baggerspecie moet aan het besluit voldoen.
- Alle materialen die als grondstof worden ingevoerd of ingekocht vallen niet onder het besluit

Inhoud van het besluit:

Het besluit bodemkwaliteit kent 3 onderdelen, te weten Kwaliteit van uitvoering, Bouwstoffen en Grond en Baggerspecie. De laatste 2 onderdelen vervangen het Bouwstoffenbesluit (BBS).

1. Kwaliteit van uitvoering (kortweg "Kwalibo")

Dit onderdeel behandelt:

- De erkenning van personen en instellingen;
- De verboden en verplichtingen;
- De sancties.

2. **Bouwstoffen**

Om de bodem en het oppervlaktewater te beschermen tegen mogelijke verontreinigingen, stelt het Besluit bodemkwaliteit randvoorwaarden aan de toepassingsmogelijkheden van steenachtige bouwstoffen zoals beton, asfalt en bakstenen.

3. **Grond en Baggerspecie**

Het onderdeel grond en baggerspecie van het Besluit bodemkwaliteit regelt hoe en waar grond en baggerspecie met een bepaalde kwaliteit mag worden toegepast. Lokale (water)bodembeheerders, te weten de gemeenten en waterschappen, krijgen meer verantwoordelijkheden en kunnen zelf normen vaststellen met het gebiedsspecifieke beleid. Als het gebiedsspecifieke beleid niet wordt toegepast, is het generieke beleid van toepassing.

Regeling Bodemkwaliteit (RBK)

De Regeling Bodemkwaliteit geeft een technische invulling aan de hoofdregels van het Besluit en uitleg over de uitvoering. In de regeling staan onder andere de normen, de wijze waarop de kwaliteit van de bouwstof, grond of baggerspecie kan worden bepaald en hoe aan de normen kan worden getoetst. Het Besluit en de Regeling vullen elkaar aan en zijn niet los van elkaar te gebruiken.

De Regeling Bodemkwaliteit bevat onder andere:

- Getalsmatige invulling zone-/klassensysteem;
- Landelijke bovengrenzen voor de diverse functies van de bodem;
- Grens voor “verspreiding baggerspecie op aangrenzende perceel” ;
- Procedure vaststellen actuele bodemkwaliteit;
- Procedure vaststellen ambities;
- Richtlijn opstellen bodemfunctie klassen;
- Handreiking vertaling bestemmingsplannen naar bodemfunctie klassen;
- Procedure melden;
- Procedure voor opstellen Bodembeheernota;
- Protocol opstellen bodemkwaliteitskaart (BKK) voor land- en waterbodem;
- Overzicht erkende werkzaamheden;
- Overzicht normen en onderzoeksprotocollen;
- Verschillende wijzen van lutum- en humuscorrectie;
- Bepalingsgrenzen en huismethoden.

Er zullen daarnaast nog documenten / tools verschijnen zoals:

- Partijkeuringsprotocol;
- Bodemonderzoeksprotocol (locatieonderzoek);
- Landelijk informatiesysteem over bodemkwaliteit (Landsdekkende BKK's);
- Digitaal meldingen- en registratiesysteem;
- Handreiking en blauwdruk BBP;
- Indeling RO-bodemgebruik naar functies in gebiedspecifiek kader;
- Handreiking opstellen ambities;
- Risicomodel; Beslismodel “grond en bagger” (afgeleid van beslismodel Bagger&bodem) ten dienste van het opstellen van ambities. T.z.t. mogelijk onderdeel van Handreiking ambities;
- Vaststellen functiespecifieke bovengrens in gebiedspecifieke kader;
- Toepassingsnormen en randvoorwaarden functie infrastructuur;
- Handhavingsuitvoeringsmethode (HUM).

Een ruime periode zal nodig zijn waarin de vele overgangsbepalingen van toepassing zijn. Het Bouwstoffenbesluit zal dus komende jaren nog steeds een rol spelen in de uitvoering, zeker wat betreft de handhaving van bestaande werken.

Bevoegd gezag en ketenhandhaving

Het bevoegd gezag kunnen vergunningsverleners of handhavers bij gemeente, provincie, Waterschap, Rijkswaterstaat, VROM- en V&W-inspectie zijn.

Voor toepassingen **op of in de bodem** is de VROM-Inspectie bevoegd gezag voor de keten van producent tot en met aannemer, inclusief de transporteur en leverancier.

Het lokale bevoegd gezag houdt toezicht op de opdrachtgever. Indien nodig kan het lokale bevoegd gezag de VROM-inspectie inschakelen om bestuursrechtelijk tegen een aannemer op te treden.

Voor toepassingen **in oppervlaktewater** is de V&W-inspectie bevoegd gezag voor de keten van producent tot aan de aannemer. De aannemer en opdrachtgever vallen onder het bevoegd gezag van de waterkwaliteitsbeheerder.

Dit betekent in de praktijk dat het lokale bevoegd gezag toezicht houdt op toepassingen binnen het eigen beheergebied en bestuurlijk kan handhaven op:

- de wijze van toepassing (overeenkomstig het generieke of gebiedsspecifiek beleid);
- de tijdige en correcte melding van de toepassing;
- de kwaliteitsverklaringen.

De VROM-Inspectie is in het kader van het Besluit bevoegd gezag voor:

- de hele bouwstoffenketen, behalve de opdrachtgever;
- de keten van grond en bagger voorafgaand aan de aannemer; voor zover het gaat om activiteiten die onder Kwalibo vallen

De VROM-Inspectie is daarnaast bevoegd tot bestuurlijke handhaving van:

- de aannemer die grond en bagger toepast op de bodem.

De V&W-Inspectie is bevoegd gezag voor:

- de keten van bouwstoffen, grond en baggerspecie voorafgaand aan de aannemer, voor zover het gaat om activiteiten die onder Kwalibo vallen.

Erkende kwaliteitsverklaringen grond en baggerspecie;

Voor het toepassen van grond en baggerspecie moet worden aangetoond, dat de milieukwaliteit voldoet aan de toepassingseis. Hiervoor staan degene die voornemens is grond of baggerspecie toe te passen verschillende milieuhygiënische verklaringen ter beschikking. Als erkend bewijsmiddel wordt voor grond en baggerspecie aangemerkt:

1. Partijkeuring
2. Erkende kwaliteitsverklaring
3. Fabrikant-eigenverklaring
4. (Water)bodemonderzoek
5. (Water)bodemkwaliteitskaart

Let op: er bestaat géén 'overig bewijsmiddel' meer.

De eerste 3 typen milieuhygiënische verklaringen kunnen ook voor bouwstoffen worden gebruikt.

Partijkeuring

Van elke partij (bouwstoffen, grond, Baggerspecie) kan de kwaliteit worden bepaald met een partijkeuring. De monsterneming moet conform "kwalibo" plaatsvinden door een erkende persoon of instelling. Verder is deze milieuhygiënische verklaring onveranderd ten opzichte van het Bouwstoffenbesluit.

Erkende kwaliteitsverklaring (productcertificaat)

Betreft een milieuhygiënische verklaring op basis van een gecertificeerd materiaal (bouwstof, grond of baggerspecie). De verklaring bestaat uit 2 onderdelen. Het eerste deel is het productcertificaat dat wordt afgegeven door een erkende certificeringinstelling indien de producent voldoet aan de eisen zoals gesteld in de geldende Beoordelingsrichtlijn (BRL). Dit productcertificaat geeft aan hoe het materiaal toepasbaar is. Het tweede deel is de erkenning door de ministers. Deze erkenning wordt per producent afgegeven.

Fabrikant-eigenverklaring (FEV)

Dit betreft een nieuw type verklaring die door de producent zelf wordt afgegeven, zonder periodieke externe controles door een erkende certificerende instelling en zonder aparte erkenning van de verklaring door onze ministers. De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het product ligt volledig bij de fabrikant. De FEV is een handig middel voor producten waarbij zware kwaliteitsborging onnodig is, namelijk voor materialen waarvan de samenstellings- cq emissiewaarden altijd ruim onder de geldende norm liggen. Voordat een fabrikant een FEV mag afgeven, moet hij door middel van een toelatingskeuring aantonen dat zijn product aan de gestelde eisen voldoet.

(Water)bodemonderzoek

Bodemonderzoeken en onderzoeken van de toe te passen grond conform NEN 5720, mits met toepassing van de juiste onderzoeksstrategie, zijn toegestaan als milieuhygiënische verklaring. Als milieuhygiënische verklaring voor de kwaliteit van toe te passen of te verspreiden baggerspecie en voor de kwaliteit van de bodem onder het oppervlaktewater zijn de onderzoekstrategieën, die voldoen aan de NVN 5720 of aan een daarvoor geldend onderzoeksprotocol voor de bodem onder oppervlaktewater, genoemd in onderdeel II van Bijlage D van de Regeling, toegestaan. Al deze verschillende protocollen worden nog tot één NEN 5720 samengebracht.

(Water)bodemkwaliteitskaart

Bodemkwaliteitskaarten voorspellen de kwaliteit van de vrijkomende grond, in tegenstelling tot partijkeuringen, welke meer zekerheid geven over de kwaliteit. Mede daarom zijn aan het gebruik van een bodemkwaliteitskaart als milieuhygiënische verklaring een aantal voorwaarden verbonden. Het is aan de lokale bodem- en waterkwaliteitsbeheerders om een afweging te maken tussen het gebruik van de (water)bodemkwaliteitskaart of de inzet van partijkeuringen als milieuhygiënische verklaring. Die afweging kan per situatie verschillen. In de toelichting bij de Regeling is uitgebreid toegelicht welke factoren nog meer van invloed zijn op deze afweging.

Meldingsverplichtingen

Voor bouwstoffen moeten de volgende toepassingen worden gemeld;

- het toepassen van IBC-bouwstoffen
- hergebruik van bouwstoffen door dezelfde eigenaar

Overige toepassingen en toepassingen door particulieren zijn vrijgesteld van de meldingsplicht.

Voor grond en baggerspecie geldt de meldingsplicht voor alle toepassingen, met uitzondering van:

- toepassing door particulieren;
- toepassing binnen een landbouwbedrijf als de grond of baggerspecie afkomstig is van een tot dat landbouwbedrijf behorende perceel grond waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel waar het wordt toegepast.
- het verspreiden van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen;
- het toepassen van schone grond en baggerspecie in hoeveelheden kleiner dan 50m³.

De melding van het voornemen tot het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie kan niet meer rechtstreeks worden ingediend bij het bevoegd gezag, maar dient via het meldpunt bodemkwaliteit te worden gemeld: www.meldpuntbodemkwaliteit.senternovem.nl